

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Кафедра музично-інструментальної підготовки вчителя
Кафедри теорії і методики мистецької освіти
та диригентсько-хорової підготовки вчителя

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету мистецтв
 А. В. Соколова

«16» жовтня 2019 року

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Назва освітньої програми	Музичне мистецтво в закладах освіти
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Цикл дисципліни	Професійно-орієнтованої підготовки
Шифр за навчальним планом	1.3.1.18

Хорове диригування

Загальна кількість годин – 300/90
з них аудиторних – 30/12
Курс і семестр (и) вивчення –

кредитів – 10/3
позааудиторних – 45/78
3 курс, 5,6 семестр

Харків – 2019 рік

Силабус розроблений на підставі навчальної програми «Хорове диригування», затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г. С. Сковороди протокол № 6 від «29» серпня 2019 року.

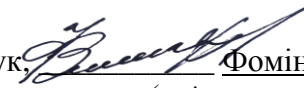
Розробник силабусу: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя Мартиненко Іван Іванович.

Силабус затверджений на засіданні кафедри теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя.

Протокол № 3 від «24» вересня 2019 року.

В.о завідувача кафедри, доктор педагогічних наук,

(підпис)

Фомін В.В.

(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету мистецтв

Протокол № 2 від «8» жовтня 2019 року.

Голова

(підпис)

Васильєва О. В.

(прізвище та ініціали)

1. Інформація про викладачів навчальної дисципліни

ПІБ викладача кафедри	Мартиненко Іван Іванович
Посада	Мартиненко І. І. – доцент кафедри теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя
Науковий ступінь	Мартиненко І. І. – кандидат педагогічних наук
Вчене звання	Мартиненко І. І. – доцент
Наукові інтереси	Мартиненко І.І. – Популяризація української пісенної творчості Слобожанщини, аранжування творів для вокально-хорових колективів як фактор національної освіти студентської молоді України.
Навчальний корпус (адреса)	Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, кафедра музично-інструментальної підготовки вчителя м. Харків, пров. Фанінський, 3, каб. 406, 49
Контакти, email	Мартиненко І.І.– моб. тел..+380679031597

2. Політика навчальної дисципліни.

Студент добросовісно відвідує практичні заняття, не пропускаючи їх. Про відсутність за поважних причин доводить до відома викладача заздалегідь.

Вчасно, в установлені терміни студент готує відповіді на завдання, здає матеріали для захисту самостійної роботи. Якщо виконане завдання подається пізніше встановленого терміну, знімається 0,5 бала. Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях. Здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня постійно працює з навчальною і науковою літературою, відповідними електронними джерелами.

Викладач відповідає вимогам кодексу поведінки викладача, розуміє суспільну місію освіченого вчителя музичного мистецтва та вчителя інтегрованого курсу «Мистецтво», інтелектуала, громадянина, патріота відповідно до місії, мети за завдання університету. Запроваджує національну ідею, що сприяє національній самоідентифікації, оволодінню цінностями світової культури, загальнолюдськими надбаннями, формує здатності до самостійного мислення, самореалізації студента.

Надмірно не завищує, не занижує вимоги контролю, не змінює критерії оцінювання.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни 1.3.20 «Хорове диригування» відводиться 10 кредитів. Пререквізити: філософія освіти, педагогіка, психологія, історія зарубіжної музики, теоретичні основи аналізу музичних форм, основний музичний інструмент, додатковий музичний інструмент, хоровий клас, постановка голосу.

Постреквізити: дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, здобуті після закінчення вивчення певної дисципліни: методика музичного виховання, хорознавство, педагогічна практика, музично-педагогічний практикум з дитячого музичного виконавства, хоровий клас, оркестровий клас, практикум роботи з хором, , дитяче музичне виконавство.

Програма нормативної навчальної дисципліни «Хорове диригування» складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

4. Характеристика навчальної дисципліни

У системі професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва значення набувають профільні предмети, серед яких важливе місце займає хорове диригування, що має значний вплив на активацію музичних здібностей студентів.

Специфіка хорового диригування дозволяє сформувати, розвинути, вдосконалити риси та здібності особистості до високого рівня професійної майстерності, достатнього для гідної конкуренції на ринку праці, самопізнання, самовдосконалення, національної самоідентифікації, оволодіння цінностями національної та світової культури, формування здатності до самостійного мислення, самореалізації студента.

Метою курсу «Хорове диригування» є професійна підготовка інтелектуально розвинутих, висококваліфікованих фахівців, які повинні оволодіти практичними знаннями, вміннями та навичками у галузі хорового виконавства та диригування, в обсязі, необхідному для подальшої діяльності вчителя музичного мистецтва та керівника хору в концертно-виконавській, педагогічній та музично-просвітницькій практиці.

Завданнями хорового диригування є:

опанування студентами диригентсько-хоровими знаннями (тексти хорових творів, способи і прийоми диригування хоровим твором, методи самостійного вивчення хорової партитури тощо);

розвиток професійних здібностей та умінь вчителя музичного мистецтва у закладах загальної середньої освіти: вербальної та невербальної комунікації з хоровим колективом, музикальності (мелодичний, ладовий, метро-ритмічний слух, музичне мислення, музична пам'ять, музична уява), виконавської надійності, артистизму; виховання гнучкості та швидкості розумових та емоційних дій майбутнього вчителя музичного мистецтва, його професійної вмотивованості до хорового диригування, цілеспрямованості, ініціативності, диригентської волі, творчої активності, здатності до самовиховання, самоконтролю, самоорганізації, відчуття національної ідентичності та самосвідомості, духовності, гуманізму, полікультурності, толерантності, патріотизму.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Хорове диригування» на 3-му курсі студенти **повинні знати:**

специфіку диригування п'ятидольного метру; текст 4-х програмових творів; музикознавчі терміни згідно стилю та жанру хорового твору; специфіку диригування семичасткових розмірів (7/8 та 7/4) та перемінних розмірів; принципи показу синкопи; прийоми передачі розміру 2/2; прийоми передачі *alla breve*

вміти демонструвати наступні вміння:

диригентські: вільно і гнучко виконувати диригентські схеми 5/4 та 5/8 на «п'ять» та на «два». 7/8 та 7/4 на «сім» та на «три» з використанням штрихів *legato*, *staccato*, виконувати прийоми вступу у різних динамічних градаціях; диригувати хорові твори у розмірі 2/2 та *alla breve*, передавати продовжене *crescendo* та *diminuendo*;

інструментально-диригентські (диригування однією рукою з одночасною грою спрощеного акомпанементу або партитури хорового твору).

Компетентності :

Здатність роз'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі музичного мистецтва, у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів музичного мистецтва, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Володіння виконавськими (інструментальні, вокально-хорові, диригентські), інтерпретаційними, артистичними уміннями, демонстрація виконавської надійності учителя музичного мистецтва.

Здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і художньо-педагогічне тлумачення змісту і смислу творів мистецтва.

Дотримання системи духовних, професійно-педагогічних, етико-естетичних, мистецьких цінностей у навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя мистецтва, музичного мистецтва.

Здатність до утвердження національних і гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей і культурних традицій України.

Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно і письмово), застосовувати її як домінуючу під час міжособистісної комунікації.

5. Програмні результати навчання за дисципліною «Хорове диригування»

Сформовані компетентності	Результати навчання за дисципліною	Методи оцінювання	Методи навчання
Здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і художньо-педагогічне тлумачення змісту і смислу творів мистецтва.	<p>Інтегрує і розрізняє знання про зміст методичного інструментарію музично-педагогічної діяльності вчителя мистецтва, вчителя музичного мистецтва, пояснює суть засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів, виховання художньо обдарованої особистості</p> <p>Демонструє інтегровані професійні уміння (гра на музичних інструментах, спів, диригування); здатність до музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації музичних творів; артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль, саморегуляцію)</p> <p>Знає та розуміє специфіку використання методів, способів, форм музично-педагогічної та музично-інформаційної діяльності вчителя.</p>	<p>Поточне оцінювання:</p> <p>Виступи на контрольних заняттях, заліках, екзаменах, конкурсах – фестивалях.</p> <p>Усний контроль: прослуховування,</p>	<p>Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: методи стимулювання обов'язку і відповідальності, пред'явлення навчальних вимог до вивчення предмета.</p> <p>Методи наочно-слухового показу (демонстрація музичних творів), словесні методи (переклад художньо-образного змісту музики в словесну форму); метод «забігання» вперед і «повернення» до вже пройденого матеріалу, метод роздуму, міркування про музику, метод музичного узагальнення; спеціальні методи, що відносяться до різних видів музичної діяльності, ігри, тренінги, дискусії,</p>

			метод «мозкового штурму», способи навчання, які спрямовані на розвиток різного роду умінь: слухати музику впродовж тривалого часу, аналізувати музичний твір, складати словесну розповідь про його художній зміст.
Дотримання системи духовних, професійно-педагогічних, етико-естетичних, мистецьких цінностей у навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя мистецтва, музичного мистецтва.	Здатність практично здійснювати керівництво хором (ЗЗСО, позашкільні заклади мистецького спрямування).	Поточне оцінювання: Виступи на контрольних заняттях, заліках, екзаменах, конкурсах – фестивалях. Описові, кількісні та комбіновані методи: оцінки(текстова, кількісні, рівневі оцінки).	Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод аналогій, порівнянь, емоційний вплив викладача, інтерактив); творчі, тренувальні, практичні, технічні та пробні вправи, проблемно-пошукові; самостійна робота студентів.
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі музичного мистецтва, у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів музичного мистецтва, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	Здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і художньо-педагогічне тлумачення змісту і смислу творів мистецтва. Демонструє критичне ставлення до світоглядних теорій у процесі розв'язання соціальних і мистецько-професійних завдань	Поточне оцінювання: Виступи на контрольних заняттях, заліках, екзаменах, конкурсах – фестивалях. Описові, кількісні та комбіновані методи: оцінки(текстова, кількісні, рівневі оцінки).	Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод аналогій, порівнянь, емоційний вплив викладача, інтерактив); творчі, тренувальні, практичні, технічні та пробні вправи, проблемно-пошукові; самостійна робота студентів

6. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів.

Тема 1. Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів у середніх та повільних темпах (схема на 5).

Тема 2. Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів у швидких темпах (схема на 2).

Змістовий модуль 2. Опанування прийомів передачі агогічних, ритмічних та динамічних змін.

Тема 3. Принципи показу синкопи.

Тема 4. Взаємозв'язок ауфтакту та амплітуди жесту в прийомах передачі *sp*, *sf*.

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Ознайомлення зі схемами диригування у семидольних метрах.

Тема 5. Ознайомлення зі схемами диригування у семидольних метрах у повільних та середніх темпах(схема на 7).

Тема 6. Ознайомлення зі схемами диригування у семидольних метрах у швидких темпах(схема на 3).

Змістовий модуль 4. Особливості диригування дводольної схеми у розмірі 2/2 та *alla breve*.

Тема 7. Опанування прийомів передачі розміру 2/2

Тема 8. Опанування прийомів передачі *alla breve*.

Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 10 кредитів ЄКТС 300годин.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Усього ауд.	денна форма					Усього	заочна форма				
		у тому числі						у тому числі				
		л.	пр./сем	лаб.	інд.	сам. роб.		л.	пр.	лаб	інд	сам роб.
	30	0	0	0	1-й сем; 15 г. 2 сем 15 г.	1-й сем 20 год 2-й сем 25 год.	90		36		1-й сем; 5г. ; 2-й сем. 5г.	1-й сем; 39г.; 2-й сем 39г.. Усього 78г.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів.												
Тема1.	9				4	5	12				2	10

Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів усередніх та повільних темпах (схема на 5).												
Тема 2. Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів у швидких темпах (схема на 2).	12				4	8	11				1	10
Разом за модулем 1	21				8	13	23				3	20
Змістовий модуль 2. Опанування прийомів передачі агогічних, ритмічних та динамічних змін.												
Тема 3. Принципи показу синкопи.	9				4	5	12				2	10
Тема 4. Взаємозв'язок ауфтакту та амплітуди жесту в прийомах передачі <i>sp</i> , <i>sf</i> .	9				4	5	19				1	9
Разом за змістовим модулем 2	18				8	10	3				3	

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Ознайомлення зі схемами диригування у семидольних метрах.												
Тема 5. Ознайомлення зі схемами диригування у семидольних метрах у повільних та середніх темпах (схема на 7).	9				4	5	11				1	10
Тема 6. Ознайомл. зі схемами диригуван. у семидольн. метрах у швидких темпах (схема на 3).	2				4	5	11				1	10
Разом за змістовим модулем 3	18				8	10	2				2	
Змістовий модуль 4. Особливості диригування дводольної схеми у розмірі 2/2 та alla breve												
Тема 7. Опанування прийомів передачі розміру 2/2	9				2	7	11				1	10
Тема 8. Опанування прийомів передачі alla breve.	9				4	5					1	9
Разом за модулем 4	20				8	12	60				2	58
Усього:	75				30	45	88				10	78

7. Лекції (немає за навчальним планом)

8. Практичні (семінарські) заняття (немає за навчальним планом).

9. Тематичний план індивідуальних практичних занять

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин		Форма проведення	Завдання для студентів до заняття
		Денне	Заочне		
1.	Тема 1. Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів у середніх і повільних темпах (схема на п'ять)	4	1	Обговорення	Опрацювати науково-інформаційні друковані джерела, електронні Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів у середніх і повільних темпах (схема на п'ять) джерела. виконати завдання (доповідь, реферат).
2..	Тема 2. Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів у швидких темпах (схема на 2).	4	1	Повідомлення	Опрацювати науково-інформаційні друковані джерела, електронні джерела. виконати завдання (доповідь, реферат).
3.	Тема 3. Принципи показу синкопи.	4	1	Обговорення	Опрацювати науково-інформаційні друковані джерела, електронні джерела. виконати завдання (доповідь, реферат)
4.	Тема 4. Взаємозв'язок ауттакту та амплітуди жесту в прийомах передачі <i>sp</i> , <i>sf</i>	4	2	Повідомлення	Опрацювати науково-інформаційні друковані джерела, електронні джерела. виконати завдання (доповідь, реферат)
5.	Тема 5. Ознайомлення зі схемами диригування у семидольних метрах у повільних та середніх метрах (схема на 7)	4	1	Обговорення	Опрацювати науково-інформаційні друковані джерела, електронні джерела. виконати завдання (доповідь, реферат)
6.	Тема 6. Ознайомлення зі схемами диригування у семидольних метрах (схема на 3)	3	1	Повідомлення	Опрацювати науково-інформаційні друковані джерела, електронні джерела. виконати завдання (доповідь, реферат)
7.	Тема 7. Опанування прийомів передачі розміру 2/2.	3	2	Обговорення	Опрацювати науково-інформаційні друковані джерела, електронні джерела. виконати завдання (доповідь, реферат)
8	Тема 8. Опанування	4	1	Повідомлення	Опрацювати науково-

	приймів передачі alla breve.				інформаційні друківані джерела, електронні джерела. виконати завдання (доповідь, реферат)
		30	10		

10. Контроль і оцінка результатів навчання

Види контролю.

Тематичний, модульний, семестровий

Усне опитування (індивідуальне, фронтальне), співбесіда, термінологічний диктант. Анотація творів з навчального репертуару, виконання практичних завдань, (залік)

У якості усного контролю застосовується прослуховування, співбесіда, залік; письмовий контроль проводиться у вигляді анотації.

Самоконтроль студентів застосовується як уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, складання модульного контролю. Складання модульного контролю здійснюється в режимі практичного виконання програми, передбаченого для цього модуля (заліку).

Кількість балів за роботу на практичних заняттях та під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Основні форми контролю:

- виконання хорових партій індивідуально;
- виконання музичного твору в складі хору;
- читання нот з аркуша.

Допоміжні форми:

- концертні виступи – участь у концертних виступах у складі хору;
- тест на готовність до просвітницької діяльності – виконання музичних творів у складі хору у відкритих лекціях-концертах.

Всі форми контролю за засвоєнням відповідних знань, та якістю сформованості умінь та навичок студентів з дисципліни «Хорове диригування» носять практичний характер, а саме: художнє виконання музичних творів індивідуально та у складі хору.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності, професійної спрямованості.

Застосовуються методи контролю, які сприяють підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності та до майбутньої професії.

Відповідно до специфіки майбутнього фахівця музичного мистецтва здійснюється контроль над оволодінням техніки диригування, знанням хорових партій, у тому числі а саррелла, виразністю виконання творів програми, виступу на контрольних заняттях, заліках, екзаменах, конкурсах –фестивалях.

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка за національною шкалою
-------------------	-------------------------------

види навчальної діяльності	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12.Критерії оцінювання знань студентів

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів (залік)

Зараховано - студент практично володіє загальними принципами диригентських схем, засвоює розподіл функцій правої та лівої руки у процесі диригування, але допускає незначні помилки у виконавській роботі, які потребують допомоги викладача. Студент недостатньо виразно виконує партитуру на фортепіано.

Не зараховано - студент частково володіє загальними принципами диригентських схем, не володіє прийомами ауфтакту, прийомами розподілу функцій правої та лівої руки у процесі диригування. Студент не володіє виконавськотехнічними навичками, методикою самостійної роботи над партитурою, не може виконати всі хорові партії твору, який він повинен показати за програмою курсу.

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів (іспит)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Високий рівень	90-100	Студент показує яскраве, емоційне виконавство та інтерпретацію вокально-хорових творів, достатньо володіє інструментом, тематичним матеріалом у межах програми, має та демонструє міцні знання завдяки систематичній, результативній, цілеспрямованій роботі над удосконаленням диригентської техніки, застосуванням ефективних, у тому числі і інноваційних, методик в роботах хором. Чітко демонструє вступи хорових партій, дотримується темпу і характеру музичного твору проявляє україномовну обізнаність як національну цінність, обізнаність в духовних цінностях українського народу; займає активну громадянську позицію.
Достатній рівень	78-89	Студент демонструє переконливий рівень втілення художніх образів творів, що виконуються на основі систематичної, результативної, цілеспрямованої роботи над удосконаленням диригентської техніки. Демонструє володіння інструментом та вокальними навичками. Досить впевнено характеризує художньо-образний зміст твору, показує достатнє засвоєння музичного матеріалу. Сприймає та впевнено виконує шкільний репертуар. Спостерігаються окремі помилки в

		застосуванні диригентських прийомів виконання музичного твору (н'юанси, штрихи, показ афтакту, виконання акомпанементу). Проявляє україномовну обізнаність як національну цінність, обізнаність в духовних цінностях українського народу.	
Середній рівень	74-77-	Студент не завжди показує переконливий рівень втілення художніх образів творів, що виконуються. Демонструє цілеспрямовану та систематичну роботу над удосконаленням диригентської техніки, здатний сприймати та виконувати на репродуктивному рівні шкільний репертуар, володіє навичками і уміннями, які дають змогу проаналізувати і виконувати окремі партії музичного твору. Володіє інструментом та вокальними навичками, демонструє їх. Нечіткий показ для вступу партії в музичному творі. Займає активну громадянську позицію.	
Початковий рівень		Студент демонструє недостатню наполегливість в напрямку оволодіння диригентсько-хоровими знаннями, уміннями, навичками, наявність досить суттєвих недоліків у диригентсько-хоровій підготовці. Може сприймати та виконувати пісню на частковому рівні, небагатослівно та неповно її характеризує, демонструючи слабку сформованість художньо-образного мислення. Володіє незначною частиною тематичного матеріалу, має задовільний рівень сприйняття музичних творів, розвитку окремих компонентів музичної виразності та виконавських умінь. Проявляє україномовну обізнаність в духовних цінностях українського народу. Виражає громадянську позицію.	
Недостатній рівень			

Розподіл балів, які отримують студенти

для заліку,

Поточне тестування і самостійна робота		Сума
Модуль №1		40
T1	T2	
20	20	

для іспиту

Поточне тестування і самостійна робота			сума
Модуль 2			60
T1	T2	T3	
20	20	20	

Питання до іспиту.

1. Історія розвитку диригентського мистецтва. Диригування як навчальна дисципліна.

2. Дольовий рух вивчення диригентських схем.
3. Динаміка у диригуванні, прийоми контрастної динаміки.
4. Відтворення штрихів, звуковедення у диригуванні легато, нон легато, стаккато).
5. Початковий етап навчання диригування, його значення. Основні елементи диригентської техніки.
6. Складові елементи змісту навчання диригування.
7. Розбіжність функцій рук.
8. Різноманітність фермат, їх художня виразність і виконання.
9. Процес формування відчуття звука в руці (вправи, робота над кистю і її відчуття).
10. Підготовчі рухи. Ауфтаки: визначення, різновиди.
11. Прийоми вступу (з повної та неповної долей такту), зняття (на початку долі, на повну долю), за посиленням та послабленням динаміки.
12. Роль кисті і відтворенні пунктирного ритму, вступу з неповної долі, штриха „staccato" і трьохдольного розміру на „раз".
13. Диригування творів (фрагментів) без визначеного розміру.
14. Несиметричні розміри та їх структура.
15. Особливість вивчення складних розмірів.
16. Аудиторні умови підготовки диригента, переваги і недоліки. Роль концертмейстера.
17. Планування роботи з хором.
18. Вимоги до підбору репертуару для індивідуальних занять.
19. План написання розширеної анотації, пов'язаний з вивченням конкретного твору
20. Сучасні технології диригентської підготовки.

13. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає: вивчення фахової літератури з питань диригентської і хорознавської підготовки; ознайомлення з новими музичними творами; удосконалення навичок гри хорових партитур; визначення вокально-хорових труднощів та шляхів їх подолання, спів голосів; самостійну роботу над репертуаром шкільної практики і практики роботи з хором; написання анотацій до хорових творів програмного репертуару.

№ п/п	Назва теми	Завдання	Методи контролю	Години
1.	Тема 1. Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів у середніх і повільних темпах(схема на п'ять)	Ознайомлення та аналіз довідково-інформаційних та методичних джерел з питань хорового диригування, відомостей про українських та зарубіжних авторів творів, їхню творчість, музичну форму, зміст і характер творів, особливості диригування, термінологію. За курс: 4-6 хорових творів, 2-4 твори шкільного репертуару. Закріплення знань про схеми та умінь диригування відповідно теми 1	Інд. опитування Здача пісень шкільного репертуару	5
2.	Тема 2. Ознайомлення зі схемами диригування п'ятидольних метрів у швидких	Ознайомлення та аналіз довідково-інформаційних та методичних джерел з питань хорового диригування, відомостей про українських та зарубіжних авторів творів, їхню творчість, музичну форму, зміст і характер творів,	Інд. опитування Здача пісень шкільного репертуару	5

	темпах(схема на 2)	особливості диригування, термінологію. За курс: 4-6 хорових творів, 2-4 твори шкільного репертуару. Закріплення знань про схеми та умінь диригування відповідно теми 2		
3.	Тема 3. Принципи показу синкопи	Продовжувати ознайомлення та аналіз довідково-інформаційних та методичних джерел з питань хорового диригування, відомостей про українських та зарубіжних авторів творів, їхню творчість, музичну форму, зміст і характер творів, особливості диригування, термінологію. За курс: 4-6 хорових творів, 2-4 твори шкільного репертуару. Закріплення знань про схеми та умінь диригування відповідно теми 3	Інд. опитування Здача пісень шкільного репертуару	6
4.	Тема 4.Взаємозв'язок афтакту та амплітуди жесту в прийомах передачі <i>sp</i> , <i>sf</i>	Ознайомлення та аналіз довідково-інформаційних та методичних джерел з питань хорового диригування, відомостей про українських та зарубіжних авторів творів, їхню творчість, музичну форму, зміст і характер творів, особливості диригування, термінологію. Удосконалення навичок гри хорових партитур; визначення вокально-хорових труднощів та шляхів їх подолання, спів голосів; робота над репертуаром шкільної практики і практики роботи з хором. За курс: 4-6 хорових творів, 2-4 твори шкільного репертуару. Закріплювати знання схем диригування відповідно теми 4 Закріплення знань про схеми та умінь диригування відповідно теми 4	Інд. опитування Здача пісень шкільного репертуару	6
5.	Тема 5.Ознайомлення зі схемами диригування у семидольних метрах у повільних та середніх метрах (схема на 7)	Ознайомлення та аналіз довідково-інформаційних та методичних джерел з питань хорового диригування, відомостей про українських та зарубіжних авторів творів, їхню творчість, музичну форму, зміст і характер творів, особливості диригування, термінологію. Удосконалення навичок гри хорових партитур;	Інд. опитування Здача пісень шкільно го репертуару	6

		визначення вокально-хорових труднощів та шляхів їх подолання, спів голосів; робота над репертуаром шкільної практики і практики роботи з хором. За курс: 4-6 хорових творів, 2-4 твори шкільного репертуару. Закріплення знань про схеми та умінь диригування відповідно теми 5		
6.	Тема 6. Ознайомлення зі схемами диригування у семидольних метрах (схема на 3)	Ознайомлення та аналіз довідково-інформаційних та методичних джерел з питань хорового диригування, відомостей про українських та зарубіжних авторів творів, їхню творчість, музичну форму, зміст і характер творів, особливості диригування, термінологію. Удосконалення навичок гри хорових партитур; визначення вокально-хорових труднощів та шляхів їх подолання, спів голосів; робота над репертуаром шкільної практики і практики роботи з хором. За курс: 4-6 хорових творів, 2-4 твори шкільного репертуару. Закріплення знань про схеми та умінь диригування відповідно теми 6	Інд. опитування Здача пісень шкільного репертуару	6
7.	Тема 7. Опанування прийомів передачі розміру 2/2.	Ознайомлення та аналіз довідково-інформаційних та методичних джерел з питань хорового диригування, відомостей про українських та зарубіжних авторів творів, їхню творчість, музичну форму, зміст і характер творів, особливості диригування, термінологію. Удосконалення навичок гри хорових партитур; визначення вокально-хорових труднощів та шляхів їх подолання, спів голосів; робота над репертуаром шкільної практики і практики роботи з хором. За курс: 4-6 хорових творів, 2-4 твори шкільного репертуару. 3 Закріплення знань про схеми та умінь диригування відповідно теми 7	Інд. опитування Здача пісень шкільного репертуару	5
8	Тема 8. Опанування	Ознайомлення та аналіз довідково-інформаційних та методичних	Інд. опитування	6

	<p>прийомів передачі alla breve.</p>	<p>джерел з питань хорового диригування ,відомостей про українських та зарубіжних авторів творів, їхню творчість, музичну форму, зміст і характер творів, особливості диригування, термінологію. Удосконалення навичок гри хорових партитур; визначення вокально-хорових труднощів та шляхів їх подолання, спів голосів; робота над репертуаром шкільної практики і практики роботи з хором. За курс: 4-6 хорових творів, 2-4 твори шкільного репертуару. Закріплення знань про схеми та умінь диригування відповідно теми 8 Закріплювати знання схем диригування відповідно теми 8 Написання анотації на один хоровий твір</p>	<p>Здача пісень шкільного репертуару Перевірка анотації до твору a capella</p>	
Разом				45

14.Інформаційні джерела для вивчення дисципліни

Базові:

1. Безбородова Л.А. Дирижирование: Учебное пособие. М.: Просвещение, 1985. 175 с.
2. Доронюк В. Методика викладання диригування. –Івано-Франківськ, 2005. 42 с.
3. Доронюк В. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ, 2004. 30 с
4. Заруба Е., Растрігіна А. Хрестоматія з хорового диригування: навчально-методичний посібник для музичних відділень мистецьких факультетів. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2004. 104 с.
5. Зимовець Ю.М. Основи диригентської техніки. Методичний посібник. Херсон, 2004
6. 5.Давидова Л.К. Ми живемо в Україні: Зб.муз.творів: Навч.посіб. для дітей дошк. віку.К.: Наш час, 2005. 63 с.: нот.
7. Каплієнко - Ілюк Ю.В. Українська музика в контексті міжнародних зв'язків XVII – XVIII століть: монографія / Ю.В. Каплієнко – Ілюк .Чернівці : Чернівецький національний університет, 2013. 280 с.
8. Каплієнко - Ілюк Ю.В. Історія світової музики : навчальний посібник/ Ю.В. Каплієнко – Ілюк .Чернівці : Місто, 2015. 240с.
9. Каплієнко - Ілюк Ю.В. Народна музична творчість : навчальний посібник / Ю.В. Каплієнко – Ілюк .- Чернівці : Місто, 2016.167с.
10. Канерштейн М.М. Про методику навчання диригентів // Питання диригентської майстерності. К.: Музична Україна, 1980. С.5-33.
11. Кифенко А.М. Хорознавство та хорове аранжування / Навчально-методичні матеріали/ А. Кифенк. К., 2014. 254 с.

12. Корній Л.П. Історія української музики. Київ-Харків-Нью-Йорк: Видав-во М.П.Коць, 1996. 314 с.
13. Лашенко А.П. Українське хорове мистецтво ХХ століття // науково-методичний посібник. – К., 2000. с.18-34.
14. Мартинюк А.К. Диригування. Навчальний посібник.- Мелітополь, 1996. 125 с.
15. Програма навчального курсу «Диригування» за вимогами кредитно модульної системи / Укл. Е.С. Заруба, А.М. Растригіна. Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. 38 с.
16. Растригіна А. Формування фахових компетенцій у класі хорового диригування як основа професіоналізму майбутнього педагогамузиканта / А. Растригіна // Молодь і ринок. – № 10 (93), 2012. 64с.
17. Смирнова Т.А. Теорія та методика диригентсько-хорової освіти у вищих навчальних закладах: психологічні та педагогічні аспекти: Монографія. ХНПУ імені Г.С. Сковороди. – Горлівка: ПП «Видавництво Ліхтар», 2008. 415 с.
18. Тушева В.В. Проблемы интерпретации в исполнительской практике дирижера-хормейстера// Модернизация дирижерско-хоровой подготовки учителя музыки в системе профессионального образования: Сб. науч. тр. / Под ред. М.В.Кревсун. Таганрог: Изд-ва Таганрог.гос.пед.ин-та, 2005. – С.126-132.

Допоміжні:

1. Аналіз музичних творів : навчальний посібник / Ю.В. Каплієнко – Ілюк. Чернівці : Місто, 2016. 159с.
2. Бриліна В.Л., Ставинська Л. М. Вокальна професійна підготовка вчителя музики : методичний посібник для викладачів та студентів вищих педагогічних і мистецьких закладів, Вінниця: Нова книга, 2013. 96с
3. Виховання духовності особистості : навч.-метод. посіб. / М. Й. Боришевський [та ін.] ; за ред. М. Й. Боришевського ; НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. Кіровоград : Імекс ЛТД, 2013. 104 с.
4. Даруйте радість людям. Хорові твори для дітей різного віку та виконавських можливостей. Навчальний посібник / Упор. І.О.Зеленецька. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2012. 168 с.
5. ДоронюкВ.,СерганюкЛ.,СерганюкЮ.Диригентшкільногохору:навч.посіб./В.Доронюк. Івано-Франківськ, 2010. 45 с.
6. Ержемский Г.Л. Психология дирижирования: Некоторые вопросы исполнительства и творческого взаимодействия дирижера с музыкальным коллективом. М.: Музыка. 1988. 80с
7. Журавкова І. І. Практика вивчення музичного фольклору: Методичні рекомендації. К., 2013. 64с.
8. Корсавин М. Мысли о дирижерском искусстве О.: “ПЛАСКЕ” ЗАТ, 2008. 156 с.
9. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посіб./О.М.Олексюк.–К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. 248 с.
10. Олексюк О.М. Вступ до спеціальності: музичне мистецтво. Модуль 2: навч. посіб./ О.М.Олексюк, Г.Г. Кондратенко, О.Д. Ляшенко. К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2011. 132 с.
11. 132 с.
12. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2008. 274 с.
13. Соколова А.В. Дитяча хорова культура Слобожанщини (історично-педагогічний аспект): Монографія. Х.: Видавництво «Федорко», 2012. 425 с.
14. Соломаха С. О.Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва та світової художньої культури : посіб. / С. О. Соломаха ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Кіровоград : Імекс ЛТД, 2013. 158 с

16. Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск II. Частина 1 Навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ. / Н.В.Стефіна –Суми : СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2013. – 270 с.
17. Теряєва Л.А. Духовний розвиток майбутніх учителів музичного мистецтва на заняттях з хорового диригування/ Л.А. Теряєва // Духовність особистості в системі мистецької освіти: зб. пр. наук. шк. д-ра пед. наук, проф. О.М. Олексюк. Вип.2 / Київський ун-т ім Б. Грінченка. –К : Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 58-62 с.
18. Федорченко, В.К. (2005) Розвиток творчого мислення студентів на індивідуальних заняттях з хорового диригування. ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка (21). pp. 139-141.
19. Хорове мистецтво України та його подвижники : матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції / Ред.-упор. П.Гушоватий, З.Гнатів. -Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. -308 с.
20. Хорові твори українських композиторів для жіночого та дитячого хору. Навчальний репертуарний посібник . 2-ге видання / Упор. І.О.Зеленецька. Кам'янецьПодільський:Абетка, 2013. 160 с.
21. Юцевич Ю. Музика. Словник-довідник. К.: Навчальна книга Богдан. 2009, 352 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.twirpx.com/file/2319254/>
Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск II. Частина 1 Навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ. / Н.В.Стефіна –Суми : СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2014. 152 с.
2. <http://www.twirpx.com/file/2319270/3>.Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск II. Частина 1 Навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ. / Н.В.Стефіна .Суми : СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2014. 161 с.
3. <http://www.twirpx.com/file/2319271/4>.Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск II. Частина 1 Навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ. / Н.В.Стефіна –Суми : СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2014. –229 с.
4. <http://www.twirpx.com/file/2319256/5>.Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск II. Частина 1 Навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ. / Н.В.Стефіна –Суми : СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2014. –286 с. <http://www.twirpx.com/file/2319272/1>.
Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського,
<http://www.nbuv.gov.ua/2>.Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського, www.dnpg.gov.ua/
5. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2012_10_4<http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/22304/>. / А. Растригіна // [Молодь і ринок](#). - 2012. - № 10. С. 11-14.
6. <http://www.gumer.info/>.Електронна бібліотека з хорознавства,
7. <http://hor.by/methodus/bibliography/books-2/>

Орієнтовний навчальний репертуар

Хорові твори:

Бах І.С.-Гуно Ш. Ave Maria

Бородін О. Улетай на крильях ветра. Хор из оперы “Князь Игорь”

Вахнянин А., вірші Т.Шевченка. Садок вишневий коло хати

Верді Дж. Кто там с победой к славе? Хор з опери “Аїда”
Верді Дж. Ты прекрасна, о Родина наша! Хор з опери “Навуходоносор”
Власов А., вірші О.Пушкіна. Фонтану Бахчисарайського дворца
Гуно Ш. Хор придворных из оперы “Ромео и Джульетта”
Калінніков В., вірші Е.Баратинського. Зима
Лисенко М. А вже весна
Людиг Л. Лес
Лятошинський Б., вірші О.Пушкіна. Осень
Парцхаладзе М. Море спит
Проснак К. Море
Речкунов М, вірші О.Фета. Острою секирой
Теличко В, вірші М.Бойко. Нічка
Українська народна пісня, обробка Г.Левченка. Їхав козак за Дунай
Українська народна колядка, обробка Г. Левченка. Не плач, Рахиле
Українська народна пісня, обробка М.Леонтовича. Козака несуть
Українська народна пісня, обробка М.Леонтовича. Котилася зірка
Хромушин В. Ручей
Чесноков П., вірші Ф.Тютчева. Листя
Шебалін В., вірші М.Лермонтова. Утєс
Щедрін Р., вірші О.Пушкіна. Тиха украинская ночь

Шкільний репертуар:

Гаврилін В. Мама
Карпенко Є., вірші А. Костецького. Краватка для жирафа
Кириліна І., вірші В. Кухалашвілі. Сумна пісня
Кириліна І., вірші О. Вратарьова. Зелене слоненя
Колодуб Ж., вірші Д. Павличка. Де найкраще місце на землі?
Кос-Анатольський А., вірші Н.Забіли. Проліски
Мігай А., вірші Н. Кулик. Зелений світ
Мігай А., вірші Н. Кулик. Неслухняна мишка
Мясков К., вірші Б. Чіпа. Зайчиків сон
Скалецький Р., вірші П.Тичини. Гаї шумлять
Соснін Б., вірші Ю.Ентіна. Солнечная капель
Стеценко В., вірші Д. Шупти. Заметіль
Таловиря В., вірші В.Бичка. Пісня про вчительку
Українська народна пісня, обробка Г.Левченка. Гільце
Українська народна пісня, обробка М.Лисенка. Коло Дунаєчку
Українська народна пісня, обробка Л.Ревуцького Прилетіла перепілонька
Українська народна пісня, обробка Л.Ревуцького. А вже весна
Українська народна пісня, обробка Р.Скалецького. Зайчик
Українська народна пісня, обробка С.Юцевича. Полинула чечіточка
Чичков Ю, вірші Ю.Ентіна. Родная песенка
Шевченко Ю., вірші Д. Павличка. Колискова